

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

Dascălul.

I.

Povestea e veche, dar e potrivită cu sbuciumările noastre.

Un razeș moștenește dela strămoșii săi vre-o câteva fălci de pământ în brează cu moșia întinsă și fără hotar a boerului. Și e atât de mulțumit cu puținul său, pe care și-l iubește cu cea mai curată dragoste. Zilnic iese la moșioara sa îngrijind-o, dupăcum îl îngăduie puterile și știința hărăzită din strămoși. Inima îi crește în pept, când își vede grânele răsărind dese ca peria și frumoase, de să tot privești la ele. Iar mai târziu cu atâta dragoste ascultă freacățul porumbiștilor în floare! Toate îi aduc rod imbelșugat, doar sunt udate cu sudoarea feții și cu lacrimile dragostii curate față de moștenirea aceasta scumpă.

Vremile se schimbă însă! Viața lui liniștită se tulbură. Vecinul bogat nu mai suferă mulțămirea sufletească a razeșului sărac. Și iată, într-o bună zi îi intră în moșie un supus de-al boerului, îl măsoară cu privirea și se răstește la el cu vorbe grele, că el nu știe lucra pământul, că acesta e o săracie numai, că plugul lui nu e de nici o treabă, că grapa e de lemn. Și bietul om ascultă siluit vorbele grele. Pleacă mâhnit acasă, cu gând ca să-și aducă și el mașină și materii, cari întăresc baierile pământului.

Dar nici acum n'are odihnă de oamenii boerului puternic și îmbuibat. Vină îi află acum la semințe, că n'ar fi curate, c'ar fi cu tăciune și primejduesc grânele din întreg hotarul; ba că ele ar ascunde ouă de lăcuste. Și razeșul se înspăimântă la învinuirea aceasta. „Cum, sămințele mele ca aurul de curate, tot firul grăului, să fie atât de primejdioase? Dar vă cunosc eu gândurile voastre! M'ați momit, m'ați silit să-mi schimb plugul și grapa, să-mi aduc mașini scumpe pe cap, cari mă sărăcesc! Acum nici sămințele nu-s bune, mă siliți să samăn sămânța voastră, care nu-mi aduce rodul dorit, cu careimi vor muri copiii de foame. Dar dacă nu voi asculta, urgia va fi și mai mare! Boerul cu oamenii lui îmi va călca moșioara mea, îmi vor opri vitișoarele dela imaș și în urmă îmi voi perde întreaga moșie, glie muncită cu atâta dragoste de strămoși, și va fi amar de mine, căci va trebui să intru slugă spre a-mi putea agonisi pâinea pe ziua de mâne. Dar Dumnezeu e bun și nu mă va părăsi! Am o grădină cam părăsită, însă ferită și închisă cu ziduri tari. O voi îngriji și mai bine, voi astupa găurile întăriturilor, și aici în grădina aceasta neîngrijită până acum nu-mi va porunci nime, și nime nu va fi în stare să-mi facă silă. Aici sunt domn și stăpân, voi curăți-o de polomidă, de toate buruenile, voi ara-o și voi sămăna sămințe, de cari au sămănat strămoșii și voi îngriji de ele ca de ochii mei!

Ele vor crește mari și vor aduce rod cu prisos”. —

Povestea aceasta umilă și peste măsură de jalnică cu șirul faptelor distrugătoare, cari caută să schimbe gândul, logica sănătoasă cu una mălăiață, fărâmicioasă, cari tind să încetățenească în omul muncii cinstite, duhul târgoveț, samănă foarte mult cu dureroasa poveste a dascălului nostru.

II.

Iată și izvodul umilirilor, icoana atât de jalnică a dascălului nostru năcăjit!

Moștenit din strămoși, întreg și teafăr cu sufletul și inima curată ca și raza soarelui în răsărit, cu avutul cel scump în minte, neștirbit și neprihănit de umbra vre-unui gând ispititor, el stăruie să înrădăcineze crezul zămislit în vechime: să trăim românește, păstrându-ne numele și limba, legea și datinile! Chipul lui nu tradează multă viață. Subțirel, cu fața subțiră și pământie, dar ochii, ferestrele acestora gritoare ale sufletului, sunt atât de curate și atât de luminoase! Chilia în care slujește el, e scundă, cu ferestre mici și sparte pe alocurea, cu uși cari cântă în fățani dureri din trecut. Și în chilia aceasta cu miros de busuioac, în care un număr mare așteaptă „botezul înțelepciunii”, intră pregătit ca și un sacerdot cucernic la sfânta cuminecătură, căci sufletul copiilor e scântee din Duhul Domnului, precum sfânta cuminecătură e trupul și sângele lui Isus Cristos.

Răsplata lui e neînsemnată. Dar nici nu așteaptă pentru munca lui, căci răsplata cea mai binecuvântată vine așa pe neașteptate dela copii și care se sălășluiește în adâncul sufletului, încălzindu-i toată ființa. Tot seninul sufletului se oglindește în apele limpezi ale ochilor copilărești. Toată fericirea o prinde din răspunsurile respicate și din luminile ochilor copiilor lui, pe cari voește să i facă oameni cu duh neprihănit. Cuvintele ce le grăește el limpede și cu înțeles, pătrund adânc, cuceresc și însuflețesc, fețele copiilor se îmbujorează la auzul poveștii, inimile se înfloare și sufletele tremură de emoție.

Dar el nu se mulțamește numai cu munca săvârșită în școală, între cei patru pereți, ci caută să împărtășească și mulțimea de binefaceri slovei. Și acum mi-e viu în memorie chipul unui astfel de dascăl, al dascălului meu: Era o primăvară cu multă floare de cireș și raze blânde de soare. La marginea satului pe o pajiște, care mijia și răspândea atâta miros de viață nouă, se înălțau o horă veselă ca jocul fluturilor în ploaia de raze aurii și ca cântul paserilor din codru, bucu-roase de lumină și căldură. Dar iată, de după colțul de stradă răsare dascălul nostru în haină românească, la brâu cu o bucoavnă subțire. Bătrânii se înșirue în jurul dascălului, care se așezase pe un buștean sub cireșul cel mai înflorit; și el, dascălul își scoate cartea dela

brâu și cetește respicat bătrânilor cari nu-l mai pierd din ochi. Și m'am mirat când am văzut, că jocul contenește și toți se apropie de cel ce cuvintează din carte. Eu mai mic, mă strecoreai printre mulțime ghenunchindu-mă lângă dascăl, stăruind să înțeleg vorba lui. Dar mai mult am înțeles din lacrimile bătrânilor și nevestelor, din oftările înăbușite ale fetelor și din ochii cu luciri de oțel ai feciorilor. Era vorba de un popor de neam împărătesc, ajuns să trăiască la întuneric, lucrând în brează străină. Iar altă dată l-am văzut înaintea bisericii, suit pe un scaun cetind dintr-o gazetă mare norodului adunat, care îl întrerupea pe la soroace cu puternice „trăiască”. Atunci ași fi vrut să fiu și eu dascăl, să învăț copii și să cetesc poporului din *nuvele*.

Și dascălul acesta cu atâta râvnă în suflet pentru binele poporului nu s'a plâns nici când, că ar fi nerăsplătit. El se simțea atât de bine în chilia sa în mijlocul copiilor, în sărăcia lui. În sufletul lui tremurau doar senzațiile seninului tinereții veșnice, care se adapă din razele bogate și vii, ce se îndreaptă către el din ochii limpezi ai copiilor. O dragoste neștirbită față de munca sa îi încingea coapsele și fericirea îi învăluia întreagă ființa. Și încunjurat de atâta lumină divină și cu căldura dragostei în inimă el aprindea atâtea făclii pentru luminarea viitorului neamului nostru.

Dar iată liniștea și fericirea lui se tulbură. În cursul muncii lui sfinte apare un străin la vorbă și la port, care îi arată un zapis cu iscălituri grave, în temeiul cărora ar avea dreptul să cerceteze școala și munca din școală. Ochii neastâmpărați, mobili ca argintul viu, pătrund îngrabă tot ce se află în chilia săracă și buzele i se strâng într'un zîmbet de milă și ironie. Deodată însă fața-i devine gravă și vorbele cad grele ca de plumb în sufletul dascălului, care stă uimit. O vreme nici n'a mai văzut nimica înaintea ochilor. Din toate vorbele domnului străin i-a rămas numai niște frânturi pline de venin: asta nu e zidire, nu e școală, ci o peșteră, unelte nu-s de nici o treabă, și dacă nu clădesc alta cu ziduri înalte, cu ferestri mari, cu unelte nouă, precum prescrie legea, le va închide școala! O jale, o ură față de acela, care îndrăznește să-i strice fericirea, să-l scoată cu zapise din raiul sufletului său, să-i fure privirile atât de luminoase ale mlădițelor, i se sălășluiește în suflet. Fața-i devine mai pământie, și așa în neștire, cu sufletul plin de sdroabă iese afară lăsând copiii cu fețele umezite de lacrimi.

III.

E Duminecă și la sfânta slujbă se adună neobicinuit de mulți. Ii mână pe toți o durere mare, care a izbit sufletul dascălului iubit, și care e a tuturor. Nici când poate nu a pătruns puterea rugăciunii atât de adânc în sufletul muncitorilor de glie, și nici când nu s'a văzut atâta

evlavie întipărită în fețele lor smolite, ca acum.

La finea slujbei dascălul, cu ochii învăluți în apele durerii sufletești, iese din strană — preotul era prea bătrân și neputincios — și vorbește de întâmplarea tristă, de necinstirea așezământului sfânt. Glasul-i tremură, ochii i se aprind și fața palidă se îmbujorează: „Peșteră, a zis domnul străin, că-i școala noastră. Oare nu știe el, că fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, s'a născut în peșteră, că înțelepciunea cea mare nu iubește îmbuibarea, nu se împrietenește cu palatele mari și pline de lumini deșarte?!.. Și copiii ne-au plâns de groază, iar pe noi ne așteaptă durere și mai mare: zice, că ne încuie școala, dacă nu vom face casă nouă cu unelte aduse din străini”.

Toți strigară cu un glas: „Vom zidi altă casă, numai să fie a noastră, ca copiii noștri să nu ne rămână pradă groaznicei fiare, numite întunerecul gândului și sărăcie!”

Și bunii și harnicii oameni se opintesc din greu și asudă, iar clădirea crește frumoasă și măreață cu coperiș de țigla și cu ferestri largi și multe. Dar Duhul cel vechiu nu se mai poate sălășlui pe deplin în chiliile noi. Se simte stânjinit și mereu înfiorat de umbra domnului străin. Fața dascălului nostru însă se înviorază, el începe să se simtă trupește mai bine ca până acum. Simte de multeori o moleșală așa de plăcută în trup. Dar iată, că într-o bună zi vechiul oaspete cu zapisul se prezintă din nou și spune, că metoda lui e învechită și rău, că învățătura ce strecoară în sufletele tinere e primejdioasă. Trebuie să învețe în alt chip, și mai mult în altă limbă; altcum îl va înlocui cu un altul, căci așa grăiește legea!

„Deci limba moșilor nu mai e de nici o treabă? — Și eu încă mă pot duce cu plutele! Dar ce va fi de școala noastră, în care am slujit cu atâta dragoste și credință, ce va fi de duhul ce trebuie să însuflețască mintea și sufletele tinerilor generații, și ce va fi de mine? Sunt silit să ascult de cel cu zapisul, dacă vreau să mai viețuesc. Pe semne, așa-i porunca vremii”. În sufletul lui atât de sănătos și curat se înstăpânește groaza zilei de azi și desuadejdea zilei de mâne.

„Voi lucra, își zice el oftând în sufletul său, așa cum grăește legea; căci legea e lege și vine dela împăratul. Mă voi sili însă să-mi continui munca mea din trecut în sinul familiilor, în cetățuia aceasta părăsită, care e temelia neamului; voi căuta să întăresc duhul moștenit din strămoși, voi învăța părinții să iubească cu dragoste nestăvilită avutul, să-l păzească și să-l crească, le voi da sfaturi cuminți, cum să-l strecoare în sufletele plăpânde ale odraslelor, cum să-și crească copiii cu inima curată, cu sufletul larg și neprihănit; căci alta nu pot face”.

Nicolae Păunaș.

Lipsa de fonduri bisericești.

De George Rain, preot.
(Fine).

Dar vă rog mai ascultați una. Ați văzut cu toții marea cetate Hunedoara cu mulțimea ei de turnuri. Multe sute de ani vor fi trecut, de când s'a zidit. Și cum de a stat până acum? Cine a apărut-o de ploii și viscole, ca să nu se dărâme?... De sigur poganele ei acoperisuri...

Ei bine, și aceste puternice acoperisuri nu stau ele oare din multe, multe bucațele de țiglă măruntă?... Iată, țiglă lângă țiglă formează acoperisuri mari și adăpostesc sute de ani castele și cetăți vestite.

Tot asemenea din crețar cu crețar, adunat cu această casetă, cu timpul se va forma un *fond bisericesc*, deci un puternic acoperiș scutitor al trebuințelor bisericii noastre!... Da, se va forma cu toată siguranța un fond, un capital, iar biserica nu va mai fi silită în vremuri grele a cere dela credincioși, să contribuie cu sume de bani pentru acoperirea trebuințelor, fie acestea de ori ce natură.

Văd, iubii ascultători, că ați priceput și primit de bune cele auzite; sunt încredințat, că ați dori cu toată inima a vedea chiar împlinit acest lucru folositor, dar iată că altă nedumerire se ivește pe fețele voastre. „Toate sunt bune și frumoase”, pare că vă aud zicând, „dar cine va trăi până se va face din câte un crețar fond bisericesc, adică o așa grămadă de bani, încât să poată fi acoperite toate lipsurile bisericii din acela?” La această nedumerire v'am și răspuns, iubiiilor, când am zis că *datorința* noastră este a lucra de pe acum pentru *vremurile viitoare*. Iar, că vom ajunge noi a și seceră, unde am sămănat, la aceasta nici nu vă răspund eu, ci lasă să vă răspundă o întâmplare foarte nimerită aici. Este în parohia mea Nădăștia-de-jos un om, care până acum de 79-ori a sărbătorit și gustat Paștile... Acesta, în întreaga lui viață a fost un iubitor mare de a cultiva pomi. Din tinerețele lui, el s'a îndelungit mereu cu altoirea pomilor de tot felul. În primăvara trecutului aflându-l eu migăind la altoirea unui păr, i-am zis: „Moșule! dă ai împlinit 79 ani, mă mir mult că și acum mai ai iscusința de a altoi pomi, și mă minunez că dă nu-ți dai seamă, că din părul acesta nu vei gusta pere, căci până va fi aceasta în stare a produce fructe, dă de mult te vei odihni în sinul pământului”.

Moșneagul, lăsând jos cuțitașul de altoit, se îndreptă spre mine și ștergându-și ochii blânzi și umezi cu mâneca cămeșii îmi răspunde: „Părinte! Aceasta o știu eu prea bine. Nici nu o cer dela Dumnezeu să mai trăiesc atâta; dar, părinte, îmi aduc aminte, eram copil de 6—7 ani când moșul meu — om mai bătrân ca mine acum — a sădit mărul cel mare și puternic din fundul grădinei mele. N'a gustat el din acesta nici un măr, dar m'am îndulcit eu și ai mei, ba chiar satul întreg — din gustoasele fructe — iar pe el, pe moșul meu — l'am binecuvântat totdeauna de câte ori gustam din merele acestea, rugând pe Dumnezeu să-l odihnească și să-i ierte toate păcatele lui...”

„Părinte! Aceasta o doresc și eu, să mă binecuvânt și să-mi ceară dela Dumnezeu iertarea păcatelor mele, toți câți vor gusta vre-odată din acest păr: aceasta îmi va fi răsplata care mă va îndulci însutit mai

mult, ca și când aş ajunge să gust pere de aici”.

O, fraților, ce cuvinte de aur sunt cuvintele moșneagului. O, ce îndemn și învățătură sfântă ne pun acestea înaintea ochilor noștri! El, om de 79 de ani, ostănește la un lucru despre care știe, că numai pentru alții se ostănește, dar vede în același timp și răsplata ce o va primi dela stăpânul vieții în viața cerească, răsplată urmată după binecuvântările și rugăciunile urmașilor, pentru cari a ostenit.

Așa să judecăm și așa să și facem și noi, când hotărâm a planta pomul aducător de roade pentru o întreagă comună bisericească — fondul bisericesc, despre care vorbim!

Nu suntem în stare a pune grămezi de bani în visteria bisericii, căci suntem săraci. Nu putem face dintr'odată fond mare bisericesc, dar cu ajutorul acestei cassette — cu câte un crețar-doi, după oare care vreme, aceasta se va întrupa. Iar copiii și nepoții vor binecuvânta țărâna noastră! Vai, de s'ar fi început acest lucru înainte cu 40—50 ani! Cum n'ați fi fost siliți voi, iubiiilor, a face arunc greu pe bieții săraci, când zidiriți mai în anii trecutului această biserică, cum ar fi scutiți mulți dintre voi, cari și astăzi sunt rezistați cu acel arunc, ca să fie siliți biserică a-i impropria pe una ca aceea. Său inimile, fraților! Deșteptați-vă deci, și ceea ce nu am făcut până acum, să începem de aci înainte. Munca e sfântă, scopul este dumnezeesc, pe lucru deci și ajutorul celui Preaînalt ne va însoți. Da, iubite creștine! întru numele lui Dumnezeu, întru fericirea ta pământească și cerească te sfătuiesc, nu trece nici când pelângă această casetă, fără să arunci în ea cu cât te va ajuta Dumnezeu! Un crețar cel puțin aici, e dat sufletului tău sărac. Acel crețar ajută la înmulțirea capitalelor, din cari se susțin așezămintele cari țințese posibila fericire de pe pământ și din cer, țințese zidirea împărăției lui Dumnezeu pe pământ. Cu crețarul tău cel puțin pui în casetă în fiecare Duminică și sărbătoare, te faci binefăcătorul bisericii. Și tu de bună seamă ai auzit, că biserica în veac nu uită pe binefăcătorii săi, căci totdeauna auzi rugăciunea ei: „Pe binefăcătorii bisericii Tale pomenește-i, Doamne, întru împărăția Ta totdeauna”.

O, creștine! care nu te înduri a-ți dăruii fi însuși un ban, deși îl ai la îndemână, — să poți tu auzi sbuciumarea sufletului tău obidit pentru această sgârbenie a ta, cum te-ai cutremura, cum ți-ai schimba năvală... Urechea ascultă, cum se tângue sufletul tău zicând:

„Dzeule bune, în ce trup m'ai sălășluit, ce stăpân m'ai încredințat mie! Înțelegă săptămâna numai pentru sine ostenește; toată agonisita trudei sale, la care și eu sunt părtaş, numai pentru sine o mistuește, — și mie, vai, nici măcar a șeptea zi, nici măcar Duminica nu-mi întinde o fărmitură...”

O, Dzeule, luminează-mi acest trup înzestrat cu minte înțeleghătoare, ca să înțeleagă, că adevărata lui agonisală și omoară este crețarul ce mi-l dă mie, — pe care-l va afla și în cer, și pe care nici focul, nici molimile, nici furii nu-l pot nimici...”

Așa se tânguește sufletul tău, creștine fără milă, și tu nu-l auzi, — tu zici că nu ai un ban, — ează eșind din biserică adesea scoți mai mulți bani pentru a-i da ovreului pe tabac și rachiu.

Îndreaptă-te deci ca și fiul răătăcit, și zi și tu ca acela: „Sculă-mă-voiu și mă

voiu întoarce”. Avea-voi grije de acum înainte și de săracul meu suflet.

Da, fraților, surorilor! De astăzi înainte nu vă pară rău a pune câte un crețar în casetă pentru binele vostru sufletesc. Dumnezeu va însemna totdeauna darul vostru, ca și pe al văduvei din scriptură. El va ajuta prin munca voastră a spori capitalul sfânt — și prin aceasta va mântui biserica Său, poporul Său, de toate viforele ispitelor. Iară vouă, creștini iubii, vă va spune cuvinte pline de mângâiere, adresate în evangelia de astăzi suțatului: „Poporul meu, după cum ai crezut, după cum ai lucrat, — să și fie ție”. Amin!

Credeul.

O întâmplare cuprinsă în faptele apostolilor la cap VIII, v. 27—39 ne arată, cum dela începutul creștinismului „credeul” avea importanță de frunte pentru cel ce vrea să fie creștin. „Un bărbat etiopian, un eunu, un puternic la curtea Condacei, împărăteasa Etiopienilor, care era peste tot tesauroșul ei, venise la Ierusalim să se închine. Și pe când se întorcea, șezând în trăsură sa cetia pe profetul Isaia. Atunci spiritual (care l mănase pe această cale pustie) zise lui Filip: Apropie-te și ține-te de această trăsură. Și Filip alergând îl auzi cetind pe Isaia prorocul și zise: Oare înțelegi cele ce cetitești? Iar el îi zise: Cum aş putea înțelege, dacă nu-mi arată cineva? Și rugă pe Filip, că suindu-se se șază cu dânsul. Și partea scripturii pe care o cetia era aceasta:

Ca o oaie la junghiere fu adus;

Și fără glas ca un miel înaintea celui ce-l tunde;

Așa nu-și deschise gura sa;

Întru umilința lui fu ridicată judecata lui;

Și neamul lui cine l va spune?

Căci se ia de pe pământ viața lui.

Atunci eunușul răspunzând lui Filip zise: Rogu-te despre cine zice profetul aceasta? Despre sine însuși sau despre altu?

Iar Filip deschizându-și gura sa, și începând dela scriptura aceasta îi binevesti pe Isus. Și când mergeau pe cale, văzură o apă; și eunușul zise: Iată apă; ce mă împedecă ca să fiu botezat?

Și Filip îi zise: Dacă crezi din toată inima — este ertat. Și răspunzând zise: Crede că Isus Cristos este Fiul lui Dumnezeu. Și porunci să stea trăsura; și amândoi se deteră jos la apă, atât Filip, cât și eunușul, și Filip îl boteză”.

Crederile vechi — sunt două teorii, sunt o statorire a credinței pentru scopul propagării, după unii — sau o amplificare a mărturisirii dela botez specificată și codificată în sinoadelor prime.

Pe când trăia, Isus întrebă ucenicii: cine crede ei că este El — și răspunde Petru.

După răstignire o clipă se pare, că acea mărturisire nu avuse nici un efect. Învățăcei se întoarseră din nou la vechile lor ocupații. Petru și soții lui la pescuit. Li se arată Cristos și acolo, le cere de mâncare și printr-o minune îi face să înțrevadă pe vechii învățător și fiu al lui Dumnezeu cel înviat.

Evangeliile utreniei atestă cu documentele istorice cele mai sigure și neîndoelnice Învierea Lui.

Liturgia noastră obișnuită pe lângă enararea a câte unui incident din vremea de 40 de zile dintre răstignire, înviere și înălțare, în care a trecut prin transformările progresive numite: gloriificare (vezi Filipeni III. 21) cuprinde și mărturisirea solemnă a credinței în creștin.

Să socotim aici ce înseamnă, când zicem: Cred într'unul Dumnezeu. Este aceasta o definiție filosofică ori o mărturisire de credință? E o rugăciune, expresia unei vieți?

Fați de adevăr mintea noastră poate avea una din aceste patru atitudini:

„Nepăsare desprețuitoare. Tipul să-l luăm din narațiunile evanghelice. E atitudinea sarcastică a lui Pilat, când a întrebat: Că e adevărul! Și s'a depărtat fără se aștepte răspuns. Înaintea acestui soldat roman omul, cel ce stetea în față și care socotea să întemeieze împărăția sa pe adevăr, era un entusiast, un romantic... adevăr!

În timpul de azi această atitudine o au anumită plasă de politicieni, cari cred despre cei ce vor să valideze principiile de aur ale celor 10 porunci în viață — e o iluzie, pe care a o urmări în viață o socot naivitate. Ei zic: rivalii noștri au avonul, vâlva, nimbul; însă câștigul e al nostru. Aceasta e și atitudinea agnosticeilor superstițioși, cari privesc cu dispreț la orice chestie din lumea nevăzută, ca la un teren vast al credinței omenești, și cari caracterizează vorbirea despre Dumnezeu mai rea ca: „Sunetul de aramă și ca chimvalul răsunător”.

A doua atitudine e aceea a omului care cuprinde adevărul, sau cel mult părerea populară despre el, întrucât e un element usitat în societatea omenească. Atitudinea lui Simon Magul, care văzând că Petru strânge lume în jurul său și face minuni, se imbie să cumpere cu bani — darul Duhului sfânt. În evul mediu era atitudinea aceasta înouă într-o anumită clasă de oameni, cari aveau puțină s'au nici o sinceritate în credințele lor, dar le găseau prielnice în susținerea ordinii în societatea credulă și exercitau o mare influență cu ajutorul lor.

Anumiți politicieni au lozincile lor pentru a dobândi voturi, însă adevărul nu-l vădesc oamenilor, ca să nu-și frigă degetele. În biserica tipul acesta interpretează credințele conform opiniilor populare și prejudețiilor vremii, cari năzuiesc după înouiri și reforme nu pentru că doar din acestea ar rezulta foloase pe seama obștii, ci pentru că lor le sunt profitabile și deschid teren speculațiilor lor personale.

A treia atitudine este a curiozității intelectuale. Tipul ni e redat în scrisoarea lui Pavel, despre Atenienii, cari petreceau vremea spunând sau ascultând noutăți. Aceasta e atitudinea teoretică usitată de acei oameni, cari cetesc și studiază nu doar că vreau să-și modifice caracterul ori ținuta, ci numai spre a-și mulțami curiozitatea altfel laudabilă.

Atâția Atenienii pentru cari ce e bun e tot ceea ce e nou. Studiază o anume chestiune, nu ca să-i fie aderenți, ci numai ca să știe despre ce se vorbește și se agit în public.

Acasta e atitudinea multelor eminențe — să zicem și respectabile, dar în urmă totuși ireligioase discuții teologice cu cea din urmă carte despre existența lui Dumnezeu, dar cu nici o noțiune de a se supune ei, cu nici o convingere nouă dacă esisă, ori tratând de e sufletul ne-

FOIȘOARĂ.

Eclesiastice

de I. Mateiu preot.

II.

În acest period de timp în occident cântul eclesiastic nu era introdus, decât în Roma, Milan și într'un număr foarte mic de diocese.

În Roma se afla o școală de canto încă de pela începutul secolului IV. Altă școală de canto se afla în Milan pe la începutul sec. al V-lea, înființată de Sftul Ambrosie, episcopul de acolo. În aceste școli se foloseau învățătorii aduși din Grecia, și erau foarte bine plătiți.

Sftul Ambrosie a întocmit cea dintâi carte de cântări bisericești suprimând popotul de game, adoptând numai cele patru moduri de muzică greacă: dorie, frigie, eolie și mixolidie.

Aproape două secole s'a folosit cântul Ambrozian în biserica occidentală.

Pe la finea secolului VI papa Gregoriu cel Mare, a dat muzicii bisericești o dezvoltare mai mare.

Papa Gregoriu I, care a învățat cântul în Constantinopol, pe când era acolo

Apoorizier, a schimbat cele patru scări ale Sântului Ambrosie, formând din ele opt scări, și adoptând astfel în biserică cele opt glasuri ale muzicii orientale.

În timpul acesta cântăreții erau greci, muzica greacă, cultura grecească, singure textele cântărilor erau diferite.

Și aici, ca și în orient, cu imnologia bisericească se ocupau călugării și episcopii. Între cei mai însemnați au fost: A. Prudentiu, C. S. Sidoniu Apolinar, S. Paulin Nolan, care a scris și faimoasa Odă către S. Niceta episcopul Daciei:

Iamne abis, et nos properans relinquis,
quos tamen sola regione linquis,
semper adnexa sine fine tecum
Mente futuros.

Iamne discedis, revocante longe,
quam colis, terra? sed et hic resistis,
Sancte Niceta, quoniam et profectum
Corde tenemus, etc.

Mare celebritate a fost în timpul acesta oda Săfică, care se cânta în biserică la Sân-Ioan în 24 Iunie:

Ut queant laxis, resonare fibris,
Mila gestorum, famuli tuorum,
Solve polluti, labii reatum,
Sancte Ioannes.

Din această odă a luat apoi călugărul Guido d'Arezzo, silabele dintâi și mijlocii ale fiecărui vers, și astfel a format numirea celor opt tonuri ale scării muzicale în octavă.

Guido d'Arezzo este cel dintâi, care a eliminat semnele notațiunii vechi, așa numitele „neume” și a inventat el notele muzicale, pe cari le avem astăzi.

Cântul gregorian a urmat a se practica în biserica latină până prin suta a XVI-a, când apoi, cu ocaziunea renasterii artelor frumoase, s'au făcut încercări de îmbunătățire și pe terenul muzicii bisericești, — dar fără rezultat.

Atunci apare pe orisonul culturii muzicii geniul lui Palestrina, care a prelucrat și armonizat cântul gregorian.

Compozițiile lui Palestrina nu s'au practicat așa mult în biserica latină, și aceasta din următoarele cauze: întâi, pentru că la executarea lor se cerea un personal foarte mare și cu multe cunoștințe muzicale; a doua, pentru că făcându-se studii mai profunde asupra lor, s'a dovedit că este o mare abatere dela cântul original gregorian.

Introducându-se însă orga în biserica latină cântul gregorian a fost scos și înlocuit cu compozițiile maestrilor celebri. Poporul venea la biserică în Duminică și sărbători nu din sentimentul evlaviei și al răvnei, ci mai ales ca să admire întrecerile maestrilor în compoziții care de care mai strenii.

Acaste compoziții se cântă până în prezent în biserica latină.

*

Vorbind de actualitate, biserica occidentală are fericirea de a avea de cap al ei pe Pius X, bărbat cu multe cunoștințe muzicale. Prin decretul său „Motu Proprio” din 22 Nov. 1903 oprește din biserica sa această muzică antiereștină, și dă ordin ca să nu se mai cânte compozițiile lipsite de orice spirit creștin, și totodată dispune, a se cânta numai cântul gregorian și palestrinian, întemeiat pe cele 8 glasuri ale muzicii orientale. Împune tuturor bisericilor, comunităților religioase, colegiilor, seminariilor din Roma, să se folosească numai de cântul gregorian în toată originalitatea sa.

Poruncește cardinalului său Respighi, să nu cruce nimic întru executarea acestui ordin.

Oprește a se cânta în biserică cu instrumente lărmuitoare, și cere ca numai acele instrumente să se folosească, care servesc de acompaniament și nu înăbușesc cântul. Cântarea are să fie corală.

Pius X. încă pe când era episcop și cardinal, a fost un mare cultivator al muzicii. După ce a fost hirotonit de preot, a fost numit director la capela S. Marou în Veneția, de unde apoi Leon al XIII-lea l-a chemat la Roma, ca director al capelei Sixtine. Fiind un mare admirator al cântului gregorian, în competența sa muzicală, nu cruce nimic întru îndeplinirea scopului în această privință.

muritor, însă cu nici o intenție de a în-
cepe o viață nemuritoare.

E atitudinea omului care socotește,
că și fără a sorbi din izvorul adevărului,
poate să trăiască.

A patra atitudine a minții nu e lesne
de definit.

Pentru tipul acesta credința e în e-
devăr mai mult decât o opinie intelec-
tuală, e o experiență vitală. Adevărul e
mai bine simțit decât înțeles, nu e ceva
aparte, ci lăuntric, organic. Precum e or-
ganică iubirea de părinți a copilului. Ti-
pul acesta nu poate spune pe drept că
pozează adevărul, — msi de grabă adevăr-
ul îl stăpânește pe el.

El studiază adevărul nu atât ca o
informație și rectificare a înțelegerii, ci
pentru întărirea caracterului și spre în-
dreptarea credinței.

Ca să fie deosebirea mai evidentă, să
ne ouțăm că cetim o carte despre că-
lătoria la pol; altfel ne impresionează pe
noi cetitorul și-l cunoaștem, decât pe in-
suși călătorul.

Așa ceva e credința creștinului, e
mai mult decât o credință, e o viață.

„Cred întru Dumnezeu” în-
seamnă mai mult decât: asta e convinge-
rea mea, că lumea e făcută de Dumnezeu
care e personal, ci: am aflat pe Dumnezeu
Tatăl meu, să ne înțelegem unul pe altul
și să ne gândim.

A zice: Cred în Isus Cristos, e mai
mult decât: După mult studiu am ajuns
la convingerea, că Isus e mai mult ca un
martir, ci e fratele meu mai mare, al că-
rui exemplu îl urmez, după al cărui ca-
racter modelez pe al meu și în a cărui
viață eu văd idealul meu de viață, a că-
rui ambiție e ambiția mea.

„Cred în Duhul sfânt” — e mai mult
ca a treia persoană... și că în om e o pu-
tere de a sălășlui darurile Duhului sfânt
și a da rodirile Lui.

Această credință întrece ori ce
descriere și ori ce analiză. Pavel zice:
„Cu inima se crede omul spre dreptate”.
Și e o credință a inimii întregi. E vitală.
E o experiență nu numai a simțământului,
ci și a gândirii. E viața înclinată spre
cer și strălucitoare pe pământ.

Espreia acestei credințe răspunde
mai de grabă în poezie, decât în filosofia
bisericii, în imnuri și psalmi, decât în tra-
tate teologice.

Și precum am arătat patru atitudini
ale credincioșilor, și cei necredincioși se pot
pune în patru categorii.

Doforul esport de suflute și cel ce
vrea să cunoască diferitele configurațiuni
suflutești ale societății, în care trăiește,
trebuie să aplice diferite strategii. Vre-
mea de azi e o vreme de prefacere radi-
cală a vieții.

Se zicea și se zice, că imoralitatea e
cauza necredinței. Însă dacă sub nece-
dință înțelegem respingerea unor credințe
curente ale bisericii uzitate la anume clase
— nu e adevărat că aceasta se produce
de dorințe imorale și nelegiuite. Pe mulți
oameni sceptici de natura etică cea mai
nobilă biserica i-a stigmatizat de necredin-
cioși.

În viață întâlnim oam aceste cate-
gorii de sceptici.

I. Anarhistul zice: N'avem trebuință
de Dumnezeu. Democrația tinde către
apotecarea omeniei, și de odată cu aces-
ta la abandonarea ideii de Dumnezeu.
Că majoritatea în politică decide ce e bine
și ce este rău, nu se poate împăca cu i-

Cântul gregorian are de bază vechiul
oant greco-oriental, întemeiat pe cele 8 gla-
suri ale bisericii orientale.

Ar fi un lucru cumințe și de mare
trebuință, ca și la noi să se îndrepteze
oantărele bisericesti.

Să se înlăture corurile sgomotoase
și lipsite total de sentimentul pietății. Să
se studieze vechile cântări ale bisericii
orientale, așa cum se află ele în cărțile
vechi de muzică bisericească.

Și când în biserica noastră se vor
canta glasurile în felul cum ni le-au pre-
dat sfinții părinți, bărbații inspirați, atunci
n'avem să ne mai plângem, că dreptre-
dincioșii nu vin la biserică, pe motivul că
predica nu o știe spune preotul, iar cân-
tările nu contribuie la evlavie lor sufle-
tească.

Dacă am fi cu atențiunea cuvenită la
un „Doamne, strigat-am”, cântat pe un
din cele 8 glasuri ale muzicii orientale,
inima ni s'ar umplea de florii evlaviei, pă-
răind pentru un moment grijile lumii.
Fruntea ni s'ar pleca atunor, sufletul ar
căuta tămăia, pentru a se înălța cu ea
până la cer spre a se ruga acolo către
Dumnezeu:

„Când strig către Tine, auzi-mă
Doamne!”

deca că dreptatea e independentă de vo-
ința omului, fără a cădea în altă greșă că
mulțimea e infalibilă și că judecata ei
este ca o pecete divină.

Omnisciența și omnipotența sunt nai-
vități. A se supune altora e caz de re-
voluție. Nu se poate baza pe argumente
și nu poate fi documentată rațional.

E necredința fariseismului, pe care nu
mai experiența crudă a vieții o poate cura.

Cristos a combătut această necredință
zicând: „Tot pomul bun se cunoaște după
fructele sale”. Și — orbi pe orbi călău-
zind cad în groapă.

Acesta e scepticismul ignoranților.
II. Impotriva acestuia e scepticismul
aristocratic.

Religia e legătură cu Dumnezeu.
Aceasta nu e atârnatore de auzie, cul-
tură, rang în ierarhia socială etc. Acea-
stă legătură e accesibilă ori cui, care în
mod sincer și devotat o dorește, în scopul
de a face lucrurile lui Dumnezeu pe căi
divine. Și e mai accesibilă această celor
săraci și de jos. Știință, cultură, bogă-
ție, rang în sine nu sunt obstacole pentru
această legătură, ci pentru că trufia culturii,
bogăției, rangului e obstacol.

Celce prețuiește pe cineva după ti-
tule, rang, bogăție etc. perde punctul oc-
rect spre această judecată.

Totdeauna relieful claselor de jos a
spăriat pe cei de sus. Dar Pavel a zis
preamărind democrația: Mulțimesc lui
Dzeu, că a descoperit celor nenorociți lu-
crurile, pe cari nu le înțeleg cei învățați.

Preotul care vânează după bogăție
și poziție, ca și învățătorul care cere ști-
ință înainte de caracter, și aristocrații
cari fac în casa lor un altar de cultură,
artă, distracții înzadar desprețuiesc religia
celor needucați și ignorați și nerafinăți.

Altă categorie de scepticism e productul
concentrării exagerate asupra aspectelor ma-
teriale ale vieții. Astfel de concentrare
stânge capacitatea, dacă nu chiar înclina-
ția pentru viață, care e nematerială și spi-
rituală.

Credința e numai într'atâtă, întrucât
există o facultate omenească, și ea valo-
rează atâtă încât atâră dela posibilitatea
de a o cultiva, exercia — precum memo-
ria, rațiunea și observațiunea.

Metafizicianul care pune toate pute-
rile în studierea vieții interne, esclude pe
cei ce se ocupă de lucruri materiale. Și
celce se ocupă cu aceste lucruri, esclude
pe cei de altă categorie.

O epocă financiară, materialistă, care
angajează facultățile societății în întreprin-
deri de bani, întâi produce un indiferen-
tism față de viața spirituală și devine apoi
incapabilă de ea.

Negustorii și bancherii n'au răgaz de
literatură, muzică... religie.

Șablonul lor e mașină vie de bani,
mașini cu șuruburi și patente de a căș-
tiga poziții. În bani ei văd putere mira-
culoasă, și consideră agonisirea ca și che-
lătuirea lor problema cea mai înaltă de o-
noare. Astfel de oameni privesc religia
ca un lucru secundar, banal, întrucât îl
văd la alții.

Uneori alți oameni, cari altfel trăesc în
lume și cu alte scopuri, îl pot desmeteci
din rătăcire — ceea ce e cu greu.

Scepticismul științific samănă cu ace-
sta materialist.

Apostolul Pavel ne arată o tactică
nimerită împotriva acestui soi de scepti-
cism în scrisorile sale către Corinteni.

Mai este o categorie de sceptici, ai
credinței.

E propriu acesor naturi spirituale,
căroră lumea invizibilă li-e stăt de reală,
încât interpreții tradiționali ai acestei lumi
spirituale le sunt scandela și pedecă. Așa
a fost Luther și Savonarola și ap. Paul.
Au fost socotiți de necredincioși. Nu pen-
tru că nu credeau destul, ci prea mult. Ei
n'au acceptat dogmele în cari se închidea
credința lumii de atunci, pentru că propria
lor credință trecuse peste hotarele lumii
obișnuite. Precum celce știe o limbă stră-
ină, cetește o carte în original, iar nu în
traducție. Așa e copilul, care se uită la
mamă-sa și nu stă înaintea fotografiei ei.
Acești apostoli și vizionari divini, purtând
revelația lui Dumnezeu în inima lor, dau
puțină atențiune traducțiilor revelațiunii
în experiențele altora. Privind în fața pe
Dumnezeu ei dau puțină grijă chipurilor,
pe cari alții le-au sloătit despre Dumnezeu.

Acest scepticism, născut din credință
și întărit printr'o viață reflexivă și mo-
rală, e câte odată prea îndrăgnet și fi de
conduită și pentru alții, dar nu e ca ce-
lelalte categorii indiferente față de reali-
tatea legăturii spirituale cu Dumnezeu
cel nevăzut. Părțile cele mai atrăgătoare
din biblie cuprind icoanele unor astfel de
naturi, curate, strălucitoare.

Roșia, la Rusalii 1910.

Tr. Scorobet.

NOUTĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători „Schim-
barea la față” și a zilei „Sf. Ștefan”, im-
pusă prin lege, numărul cel mai de aproape
al ziarului nostru va apărea luni la orele
obicinuite.

Amnestie. În fața știrii despre o am-
nestie generală de ziua aniversară a Ma-
jestății Sale Monarhului, „Kel. Ertsetit”
publică următoarele: Pe temeiul informa-
țiilor primite din loc competent, știrea
unor ziare despre amnestierea condamna-
ților politici este exagerată. Se vor face și
de astădată grațierile obișnuite la ani-
versările din trecut ale Maiestății Sale, și
prin urmare se vor da amnestieri numai în
câteva cazuri mai de puțină însemnătate.

Starea de ex-lex a încetat cu ziua
de 12 August n. Este în interesul celor
restanți cu darea pe cvartalele I—III din
1910, să plătească fără întârziere sumele
ce dătoroș pentru dare.

**Principele moștenitor al Germa-
niei** va face o călătorie de cercetări și de
studii în Asia orientală și va cerceta China,
Japonia și India. Călătoria aceasta, care se
va începe în Noemvrie și va dura până
în Februarie 1911, dovedește importanța
pe care o dă Germania relațiilor sale cu
Japonia și China.

**Românii la Hamburg și în Dane-
marca.** La al VIII-lea congres al Alianței
Cooperative Internaționale, ce se va ținea
la Hamburg, în Germania, în zilele de 5—7
Septemvrie a. c. vor lua parte și românii.
În afară de delegații ministerului comerțu-
lui și al casei centrale a băncilor popu-
lare din România, un grup de cooperatori
vor asista la congresul din Hamburg, iar
de acolo vor merge să viziteze principa-
lele organizații din mișcarea cooperativă-
agricolă din Danemarca. Până acum din
Ardeal s'au înscris: 10. Din Bucovina sunt
anunțați până acuma 4 participanți. Ro-
mânii se vor prezenta ca un singur grup
condus de d-nii: Constantin Popp din Si-
biu, Profesor G. Tofan din Cernăuți și I.
Răducanu din București. Costul călătoriei
care va dura aproape trei săptămâni, este
de 400 mărci germane (500 lei). În această
excursiune se vor căpăta multe învățăminte
pentru întocmirea mișcării cooperative din
viața economică a românilor. Grupul de
excursionisti va fi pretutindeni primit
foarte bine, atât la Hamburg, cât și în
Danemarca. Alianța cooperativă interna-
țională, înștiințată de venirea grupului ro-
mân, a luat toate măsurile necesare spre
a înlesni călătoria și vizitarea, iar la Co-
penhaga dl Samfels, profesor de limba ro-
mână la universitatea de acolo, va fi că-
lăuza excursionistilor români în Danemarca.
La acest congres vor lua parte delegații
cooperatelor din 16 state. Vor veni în cor-
pore cooperatorii din Norvegia, Suedia,
Danemarca, Olanda, Finlanda, Italia.

Premiare. Învățătorul din Tilișoa,
Ion Bratu, a fost premiat din partea mi-
nistriului de agricultură cu două sute de co-
roane pentru activitatea sa desvoltată în
pomărit.

Convocare. Adunarea generală or-
dinară din acest an a „R-uniunii învă-
țătorilor dela școlile populare conf. gr-or.”
din protopopiatele Timișoara, Belinț, Com-
loșul-mare și Lipova” e convocată pe
Sânta Maria mare 15/28 și Luni în 16/29
August 1910, în biserica ort. rom. din Ti-
mișoara Fabric la ora 9½ înainte de a-
meaz, la care sunt invitați membrii re-
uniunii precum și toți binevoitorii culturii
române. Programa cuprinde, pe lângă ra-
poarte, mai multe conferințe și disertațiuni.

Execuție în cimiter. Din Oradea
mare se vestește, că pe temeiul unei sen-
tențe judecătorești s'a ținut acolo zilele
acestea o execuție rară în felul său. Pro-
prietarul evreu al unui stabiliment de în-
gropare a cerut execuție nu numai asupra
averii urmașilor unui particular tot evreu
cu numele Salomon, — urmașii erau da-
tori cu plata pentru monumentul de pe-
atră al răposatului, — ci și asupra monu-
mentului însuși. Tribunalul a admis cererea.
Astfel a avut loc execuția în cimiterul evre-
esc din Oradea-mare.

Epidemii în Rusia. Pe lângă holera
care bătute în multe ținuturi rusești, s'a
mai ivit și ciurma. În Odessa au murit
câteva persoane de boala aceasta grozavă.
Pentru a împedea, pe cât se poate, res-
pândirea ciurmei, s'a oprit în toate localu-
rile publice ca oamenii să-și mai strângă
mâne, când se salută la întâlnire. Trupele
sunt izolate în cazarme; în port s'au sis-
tat lucrările, mărfurile stau neexpedate.

Cifre vorbitoare. La asentarea din
Pecioa, o comună bogată lângă Arad, s'au
prezentat din 87 feciori obligați la arme
abea 3, adică trei înși. Ceilalți 84 sunt
duși în America.

Conte — clopotar. Zilele acestea a
răposat în Paris un om, care dela rangul
de conte cu avere a ajuns într'o complectă
sărăcie, părăsit aproape de toată lumea.
Născut dintr'o familie rusească de boeri,
contele Roenski și-a început cariera în ar-
mata Rusiei. Tatăl său s'a sinucis; iar fiul
său, crescut în răsfățare, a rămas fără nici
un sprigin și în curând a sărăcit cu desă-
vârșire. După aceasta și-a părăsit țara și
s'a dus în Italia, unde s'a înrolat în oata
lui Garibaldi, luând parte la luptele pentru
liberarea Italiei. A plecat apoi la Paris și
a participat la războiul din 1870 ca soldat
de rând. După război a încercat multe de
toate, însă n'a izbutit și a trăit în mare
mizerie, până când din bunătatea unui
preot din Battignolles a primit slujba de
clopotar, cu o plată de 50 bani pe zi. Din
plătuța aceasta a vegetat până la sfârșitul
vieții sale, împlinindu-și datoria cu multă
răvnă și credință.

Gazetă zilnică în Roma veche. Con-
form cercetărilor mai nouă Roma veche a
avut ziarul său zilnic, care avea o mare a-
semănare cu gazetele de astăzi. „Acta Di-
urna Urbis” era numele gazetei și se citea
dimineața în forum. Cuprindea poruncile
cesarilor, dispozițiile senatului, numele noi-
lor funcționari, jertfele aduse zeilor, jocu-
rile din ciro, cazurile de moarte, de căsă-
torie, de divorț, discuții asupra chestiun-
ilor la ordinea zilei. Savanții timpului se
foloseau adeseori de astfel de „Acta Diurna
Urbis”; bunăoară, istoricul Tacit descrie
înmormântarea lui Germanio întocmai după
Acta, împreună cu alte scene din istoria
romană. — Iată câteva știri dintr'un nu-
măr fără dată al Actelor: „Consulul Sa-
vinu își ocupă astăzi funcțiunea. — O
vijelie mare a fost ieri în oraș, fulgerul a
trăznit într'un stejar de lângă Velia. —
În birtul „La urs”, aproape de templul
Isus, s'a întâmplat o mare încăierare;
birteașul este grav rănit. — Edilul Titian
a osândit la amendă pe toți măcelarii,
cari au pus în vânzare carne fără a fi vi-
zitată de autorități; amendele se vor în-
trebuința pentru ridicarea de altare. —
Zaraful Ansidiu a fugit cu o mare sumă
de bani, dar a fost imediat urmărit și prins,
iar banii s'au găsit toți”.

Apollo-Bioscop. Reprezentațiile, date
în fiecare zi de acest bioscop în Piața
Hermann, sunt cercetate de un public nu-
meros. Programa este bine întocmită, ve-
derile sunt frumoase și instructive, multe
scene sunt colorate, unele foarte comice.
Începutul reprezentațiilor: la 7 și la 8½
ore seara. Intrarea: 20 de bani, 60 de bani
și 1 coroană.

Cărți și reviste.

Scrisoare unui necunoscut, satiră
de Eugeniu Revent. Prețul 20 bani.

„Luceafărul” a apărut nr. 15—16 cu
următorul sumar: Teodor R. Popescu: Câ-
teva frumseți ale pământului românesc: O
excursie dela Sibiu la R.-Vâlcea — Că-
lăuza ilustrată pentru excursionisti. Alice
Călugăru: Barcarolă (poezie). Em. Gâr-
leanu: Sorțas. Ecaterina Pitș: Cântec (po-
zie). D. Anghel: Anticarul. Z. Bărsan: Și
primăvara-i numai una... (poezie). Alice
Călugăru: Somnul (poezie). Maria Cuntan:
Note de drum (poezie). Al. Ciura: La băi.
Aurelia Pop: Cântec (poezie). Vas. Stoica:
Strofe (poezie): Poporanismul: O anchetă
literară. — Răspunsul dlui Zamfir C. Ar-
bure. Dări de seamă: Al. G. Florescu,
Chinul; Petre V. Haneș, Studii de litera-
tura română; N. Cartoian, Alexandria în
literatura românească; D. Anghel și St.
O. Iosif, Cireșul lui Luoullus, — Portrete
(li. Chendi). Albumul Bunea (Al. C.) Dr.
G. Maior, O pegină din luptele Românilor
cu Sații — Șercaia 1809—1909 (L.) Dimi-
trie Negru, Cum ne naștem? Cum trăim?
Cum murim? (T.) Cronica: Ioan Slaviol
(T.). Moartea lui Antemireanu. Bursierii
„Societății pentru fond de teatru român”.
O polemă istorică. Școala de fete din
Arad (S. Secula). Moda în București (Em.
G.). „Lupta”. Fondul ziaristilor români
din Ungaria. Un articol al dlui Vlahuță.
Muzeul național de antichități. Carmina
Valachica. Cel mai vechi Letopisec al
Țării-Românești. Demetriu Cuntan. Sec-
țiile Asociației. Intreceri de călșeri în
Ibașfalău. Muzeul Asociației. Notițe. Ilu-
strațiuni: 28 ilustrații privitoare la arti-
colul „Câteva frumseți ale pământului ro-
mânesc”.

Nr. 543/1910 prot.

(293) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională din Ferihaz, protopresbiteratul Sighișoarei, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salarul împreună cu acest post este cel normat de legea școlară, apoi cuartir și lemne de foc.

Cuincenalul numai după un serviciu de cinci ani neîntrerupt la această școală.

Alesul va fi îndatorat a prevedea instrucțiunea școlarilor dela 6—12 și dela 13—15 ani, ai instrua în cântările liturgice și a le conduce în Duminici și sărbători chiar și în feriile de vară fără altă remunerație.

Petițiile concursuale instruite în conformitate cu legile în vigoare, sunt a se așterne subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, și concurenții au a se prezenta poporului înainte de alegere spre a cânta în biserică.

Sighișoara, 24 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al trac-tului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Licitațiune.

Comuna bisericească Pișchinți, protopopiatul Orăștiei pe baza planului și preliminarului de cheltueli aprobat de Veneratul Consistor arhidiecezan dă în întreprindere prin licitație publică zidirea bisericii. Licitația se va ține în 6/20 August a. c. în școala din loc.

Prețul de strigare este 10007.29 cor. Materialul cel dă comuna este, peatra, cărămida, țigla, nisipul, apa.

Ceice doresc a lua parte la licitație au a depune vadiu de 5% din suma de strigare.

Planul și preliminarul se pot vedea la oficiul parohial din Pișchinți (Piskincez).

Comitetul își rezervă dreptul de a alege dintre licitanți pe cel ce oferă mai multă încredere.

Pișchinți, 20 Iulie (2 August) 1910.

Din încrederea comitetului parohial:

Octavian Bude
paroh-prez.

Nr. 377/1910.

Vidi:

(280) 3-3

Vasile Domșa
protopresbiter.

Doi băeți

se primesc în cost și cuartir cinstit cu preț moderat.

Str. Rosmarin 6.

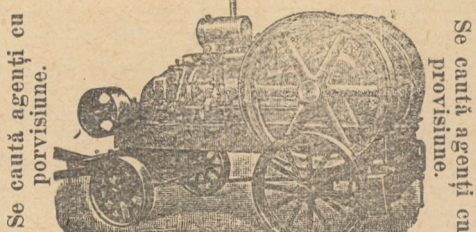
(296) 1-3

Medic român în Karlsbad.**Dr. Enea Nicola**

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad,
casa „Billroth” lângă Sprudel.

(387) 52—

ORIG. „CHRISTOPH”!**Motoarele pentru ulei crud**

Benzin, Motoarele cu petrolen și Locomobilele
stau azi în primul rând.

Numele „CHRISTOPH” e o garanție.

Resultatul unor încercări și expe-
riențe de 75 ani. Cereți catalog dela

B. DENES, spec. de motoare
Budapesta V., Lipót körút 15.

(89) 13-19

**Ai D-ta deja
o
Carte gratis?**

Dacă nu, atunci si-
leșteți cu să ajunși
în posesiunea unei
astfel de cărți.

Noi avem o lec-
tură foarte intere-
santă, care conține
instrucțiuni folosi-
toare pentru bolnavi
și indeosebi scrișă cu
considerare la aven-
tagiile produse de
curentul electric gal-
vanic, întrebuintat
la diferite toate de
nervi. Bolnavi, cari
după multe încercări
nu s'au mai putut
însănătoși, vor afla
desigur mângâiere și
ajutor în această lec-
tură. Cura medicală
cu folosirea curentu-
lui electric aduce de
multe ori ajutorul
dorit acolo unde băi,
masaje și medica-
mente n'au ajutat nimic. Contra slăbirii gene-
rale a nervilor, îngreunări reumatice, lipsa de
somm, neuralgie, îngreunări de mistuire, tot fe-
lul de slăbiri, lipsă de sânge și alte boale de
femei a dat dovezi escelente metoda de cură
electrică. (276) 2-2

Noi la dorință îi trimitem cu plăcere

gratis și franco

în cuvertă închisă aceasta broșură fără de a
Vă obliga la ceva și desigur ne veți fi foarte
mulțumitori pentru aceasta foarte interesantă
broșură și pentru prețioasele sfaturi, ce cuprinde.

Electro-Vitalizer, instit. de ord. med.

Budapesta, IV. Semmelweisgasse 4. Mezzanin 51.

Oare de ordinațiune în zilele de lucru dela
1/2 10—1 oară și dela 3—6 oare, Duminica și
în sărbători dela 10—12 oare

Cupon pentru o carte gratuită.

Cătră Electro-Vitalizer, institut de
ordinațiune medical.

Budapest, Semmelweisgasse 4. Mezzanin 51.

Binevoiti, vă rog, a-mi trimite o bro-
șură din lucrarea d-voastre: „Tratat
despre electroterapia modernă” gra-
tis și franco.

Numele:

Comuna:

Județul, comit.:

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote**ANTONIU NOVOTNY****în Timișoara-Fabric**

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor
stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți
ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite
spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în-
dată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind
astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt re-
comandate (302) 49-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe
rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în
partea superioară — ca violina — cu găuri ca fi-
gura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai lim-
pede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de
cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel
că un clopot patentat de 327 kg., este egal
în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul
vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face-
rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru presădustarea clopo-
telor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toate de metal.
Prețcuranturi ilustrate gratis.

ANTONIU
NOVOTNY
FABRICA
1896 SZ.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

George Săsarman, măiestru pantofar

Schimbare de local.

Aduc la cunoștință On. public român și a binevoitorilor
mei mușterii că eu 1 August st n. a. c mi-am strămutat
atelierul de pantofărie din strada Spinarea cânelui, în edificiul
cel nou din strada Măcelarilor Nr. 36.

În speranța că și în noul local voi fi onorat cu prețioasele
comande, pe cari mă voiu sili a le îndeplini cu cea mai mare
conștientiozitate și punctualitate, semnez

Cu profundă stimă:

George Săsarman
măiestru pantofar.

(282) 3-5

Sibiu, strada Măcelarilor Nrul 36.

Tabele de cetire

conform ordinațiunei ministeriale Nr. 76000/907

cu text româneș, acomodate la orice metod **K 6—**
cu text ungureș, acomodate la orice metod **K 4-80**

Ambele după manuale aprobate de înaltul minister de culte.

Comandele se pot face la firma editoare:

Librăria diecezană
Arad.

(279) 2-3

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din
material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz
de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească,
căci numai astfel putem deveni tari și mari! [94] 32-52

Telefon 172.

Fabrica drezdană de motoare societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare a
Germaniei.

Liferează în cercuri specialiste bine cunoscutele

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu

Benzin, ulei crud, gaz, petrolen,
precum și

Motoare cu tragere de gaz.

Noutate surprinzătoare!

Generator cu tragere de gaz universal.

Cheltueli de mănare:

pe oră și putere de cai numai circa 1 filer.

Depositar general:

IGNACZ GELLÉRT & COMP.

Budapest, Teréz körút 41. Telefon 12-91.

Garanție foarte bună. Condiții de plată favorabile.

(243) 6-12

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.